

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОГО ТА ПРИКЛАДНОГО МОВОЗНАВСТВА
І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ГРАМАТИЧНІ ЧИТАННЯ – XIII

Матеріали Міжнародної науково-теоретичної конференції
15–16 травня 2025 року

Вінниця – 2025

Редакційна колегія: *Анатолій Загнітко*, доктор філологічних наук, професор, член-кореспондент НАН України (науковий редактор); *Алла Архангельська*, доктор філологічних наук, професор; *Олена Білецька*, кандидат філологічних наук, доцент; *Олена Важеніна*, кандидат філологічних наук, доцент; *Ірина Гарбера*, кандидат філологічних наук, доцент; *Віра Калініченко*, кандидат філологічних наук, доцент; *Людмила Коваль*, доктор філологічних наук, професор; *Елла Кравченко*, доктор філологічних наук, доцент; *Тетяна Космеда*, доктор філологічних наук, професор; *Людмила Попович*, доктор філологічних наук, професор; *Ганна Ситар*, доктор філологічних наук, доцент; Володимир Широков, доктор технічних наук, професор, академік НАН України; *Юлія Бевз*, асистент (відповідальний секретар).

*Затверджено до друку Вченою радою
Донецького національного університету імені Василя Стуса
(протокол № 21 від 30 травня 2025 р.)*

Г 76 Граматичні читання – XIII: Матеріали Міжнародної науково-теоретичної конференції 15–16 травня 2025 року / Донецький нац. ун-т імені Василя Стуса; наук. ред. А. Загнітко. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2025. 117 с.

Розглянуто актуальні проблеми морфологічних і синтаксичних категорій, встановлено особливості семантики фразеологічних і лексичних одиниць, висвітлено напрями та методи прикладних лінгвістичних досліджень, з'ясовано напрями комунікативного аналізу мовних одиниць, простежено особливості лінгвоперсонологічних практик у різних дискурсах, кваліфіковано лінгвістику брехні, структуру, статус різних концептів зі з'ясуванням їхнього основного і/чи неосновного функціонування.

Для науковців, викладачів, аспірантів і студентів-філологів.

УДК 81'36(063)

ЗМІСТ

Андрущенко Вікторія

Модальний вияв категорії інтенціональності в літературному тексті 5

Антонюк Олена

Мовні анормативи в офіційно-ділових текстах (граматичний аспект) 11

Білецька Олена

Морфологічні зміни іменників у складі субстантивних трикомпонентів
у середньовісній німецькій мові 15

Бойко Ольга

Концепт «холод / тепло» в сучасному українському фентезі
(корпусний підхід) 18

Важенина Олена

Трансформація прислів'їв і приказок у фразеологізми:
механізми офразеологізування 22

Войтович Олег

Зміст та призначення українського перекладу енциклопедії перекладознавства:
“Handbook of Translation Studies” / «Посібник з перекладознавства» 30

Домрачева Ірина

Психолінгвістичний аспект комунікації Всемережжя 36

Загнітко Анатолій

Парадигмальний простір пасивного дієприкметника: парадигмальний
і міжпарадигмальний простір 40

Коваль Людмила

Емпатійний комунікативний акт: моральний вибір чи свідомі маніпуляції 47

Колонюк Сергій

Деякі особливості аксіологічної організації української і англійської системи
паремій – вербалізаторів етнокультурного концепту ПОДОРОЖ (МАНДРІВКА) /
TRAVEL (JOURNEY) як мовленнєвих жанрів 50

Кондратенко Наталія

Оцінні судження в текстах з негативною інформацією в аспекті семантико-
текстуальної лінгвістичної експертизи 52

Кочерга Галина

Word-Formation Matrix of Nouns of the Old Ukrainian Literary Language
of the 14th–17th centuries 56

Лаврінець Олена

Парадигма пасивних конструкцій у сучасній українській мові:
від теорії до практики 60

Лазарчук Дарина

Вплив національно-мовної картини світу на формування української прикордонної термінології 66

Максимова Анна

Міжкультурна варіативність американських фразеологізмів у першій чверті ХХІ століття: когнітивний та прагматичний аспекти 68

Масицька Тетяна

Перспективи дослідження структури речення: граматики залежностей синтаксичних одиниць 71

Микитюк Оксана

Мовна особистість Дмитра Донцова: аспекти вивчення 75

Митько Неля

Формування граматичної компетентності здобувачів-філологів у процесі вивчення прикметникових форм: шляхи ефективного засвоєння 78

Островська Людмила

До проблеми кваліфікації синтаксичного нуля в номінативних реченнях 81

Пасєка Андрій

Структурно-словотвірні особливості урологічних термінів 85

Петрова Тетяна

Критика словників М. Йогансенем 90

Серебрянська Ірина

Військова лінгвістика як запорука якісного мовного забезпечення військової сфери 94

Стрюк Наталія, Кузнєцова Олександра

Особливості англійськомовних інтернет-мемів, що використовують сатиру 99

Троян Анастасія

Жанрові особливості електронного спілкування 103

Харитоновна Олена

Семантика французьких фразеологізмів та їх варіативність 108

Ясакова Наталія

Перспективи української лінгвостилістики: від структуралізму до когнітивної та корпусної лінгвістики, дискурс-аналізу й постколоніальної проблематики 111